

AMATÖR ASTRONOMİ

AY TUTULMASI

Alper ATEŞ

1992 yılının en önemli gök olaylarından biri, Aralık ayında gerçekleşen Ay tutulmasıydı. 9 Aralığı 10 Aralığa bağlayan gece tam Ay tutulması olacağını, Aralık sayımızda haber vermiştik. Bu arada olay beklediğimizden bir saat kadar önce gerçekleşti. Bu yanlışlıktan ötürü özür dileriz.

Bu ilginç gök olayı, ODTÜ Amatör Astronomi Topluluğu tarafından izlendi ve görüntülendi. 9 Aralık akşamüstü toplanan topluluk üyeleri, ODTÜ Gözlemevi'ne giderek gerekli hazırlıkları tamamladılar. Havanın kararmasından sonra son aylarda parlaklığı oldukça artan Venüs gezegeni gözlemlendi ve fotoğrafı çekildi. Ardından Satürn gezegeni, halkaları, uydusu Titan ve Swift-Tuttle kuyruklu yıldızı gözlemlendi.

Gittikçe soğuyan hava ve zaman zaman yaklaşan bulutlara rağmen gözlem oldukça verimli geçti. Gözlem sırasında Ay, sürekli olarak Gelesteron C-8 tipi bir teleskoba bağlanan bir fotoğraf makinesiyle ve bundan bağımsız geniş açılı ikinci bir fotoğraf makinesiyle fotograflandı. Ayrıca ülkemizdeki ilk astrovideografi çalışması gerçekleştirilerek, olay video kamerayla kasete çekildi.

Saat 12 civarında Ay'ın doğuya bakan kısmında küçük bir kararma görüldü. Daha sonra Ay yavaş yavaş Dünya'nın gölgesine girerek tutuldu. Ay'ın üzerindeki kırmızı kuşak ise oldukça zor görülebildi. Ay'ın üzerindeki gölge ilerledikçe şekli, bir hilale benzedi.

Tam tutulma saat 03 civarında gerçekleşti. Bu aşamada gök yüzü yıldızlarla doldu. Teleskopla fotoğraf çekerken oldukça zor anlar yaşandı; çünkü Ay o kadar sönükleşmişti ki, teleskobun fotoğraf makinesinden bakıldığında silik yuvarlak bir

leke gibi görünüyordu. Fakat tüm gözlemin en büyük sürprizi bu anda gerçekleşti. Ay'ın çok yakınında iki tane yıldız belirdi. Daha önce parlak Ay ışığı yüzünden bu yıldızlar tespit edilememişti. Ay'ın gölgeden çıkışı sırasında doğuya bakan yüzünde ince hilal şeklinde bir parlama görüldü. Daha sonra Ay gölgeden yavaş yavaş çıktı ve gök yüzü yine aydınlandı. □